

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

**ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ И ОСНОВНИТЕ
ПОКАЗАТЕЛИ ПО КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА
МЕСЕЦ МАЙ 2024 г.**

I. Основни показатели по консолидираната фискална програма¹ към май 2024 година

На база на данните от месечните отчети за касово изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет **приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма (КФП)** към май 2024 г. са в размер на **28 256,3 млн. лв., което представлява 37,5 % от разчетите² към ЗДБРБ за 2024 година.** Постъпленията нарастват с 3 333,9 млн. лв. (13,4 %) спрямо отчетените към май 2023 г. Сравнени със същия период на 2023 г. данъчните приходи нарастват номинално с 2 065,0 млн. лв. (10,4 %), неданъчните приходи са повече с 414,2 млн. лв. (10,0 %), а постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) нарастват с 854,6 млн. лева.

Данъчните постъпления (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на **21 860,5 млн. лв.,** което представлява 37,7 % от разчетените за годината и формират 77,4 % от общите постъпления по КФП за периода.

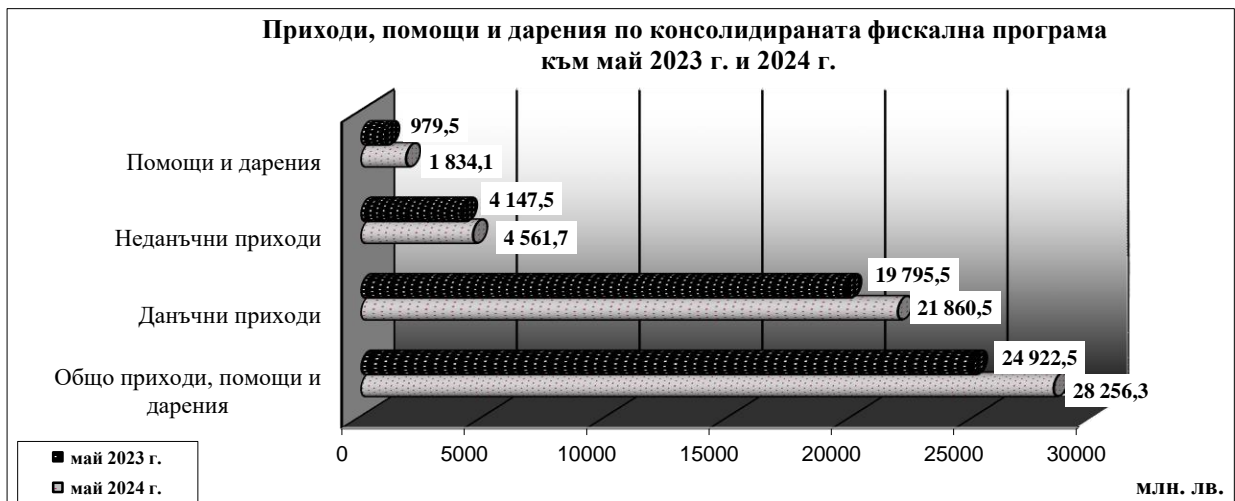
Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 3 838,5 млн. лв., което представлява 29,8 % от разчета за 2024 г. и ръст от 440,5 млн. лв. (13,0 %) спрямо отчетените към май 2023 г. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 9 730,2 млн. лв., което представлява 38,2 % от предвидените в ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 1 031,2 млн. лв. (11,9 %) спрямо отчетените към май 2023 г. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени и др. данъци) са в размер на 1 111,2 млн. лв. (в т. ч. 223,0 млн. лв. по бюджета на Фонд "Сигурност на електроенергийната система" при 656,2 млн. лв. към май 2023 г.), което представлява 60,0 % от годишния разчет и спад от 417,1 млн. лв. спрямо отчетените към май 2023 г. Отчита се базов ефект в частта на другите данъци основно в две направления. Първо, целевите вноски от производителите на електрическа енергия по бюджета на ФСЕС намаляват във връзка с нормализирането на цените на електрическата енергия на Българската независима енергийна борса. Второ, постъпленията намаляват от временната солидарна вноска (която е с изтекъл срок на действие и не се прилага през 2024 година) за дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването, за генерираните свръхпечалби съгласно член 14 от Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията. Приходите от **социални и здравноосигурителни вноски** са в размер на 7 180,6 млн. лв. или 40,5 % от разчета за 2024 година и ръст от 1 010,4 млн. лв. (16,4 %) спрямо отчетените за същия период на 2023 година.

Неданъчните приходи са в размер на **4 561,7 млн. лв.,** което представлява 44,5 % от годишните разчети. В сравнение с предходната година тези приходи нарастват с 414,2 млн. лв. (10,0 %) поради постъпилите приходи с еднократен за годината ефект в размер на 660 млн. лв. от вноската в държавния бюджет от Българската народна банка, която се формира от превишението на приходите над разходите за 2023 година. Неданъчните приходи се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други.

Приходите от **помощи и дарения** към май 2024 г. са в размер на **1 834,1 млн. лв.**

¹ Обхваща държавния бюджет и бюджетите на общините, социалноосигурителните фондове, ДВУ, БАН, ССА, БНР, БНТ, БТА, бюджетите по чл.13, ал.4 от ЗПФ, както и сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации. Данните са на база месечните отчети на ПРБ.

² Разчети към ЗДБРБ за 2024 г. (обн., ДВ., бр. 108 от 30.12.2023 г.).

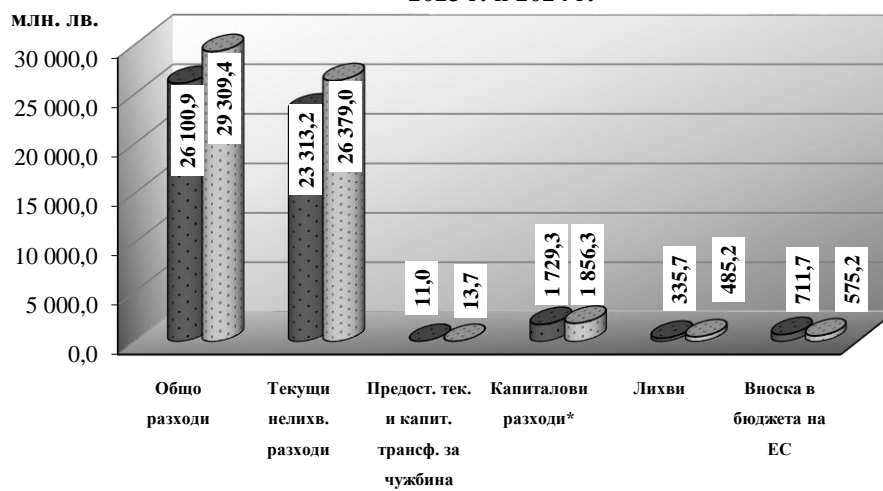

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към май 2024 г. възлизат на 28 109,4 млн. лв., което е 34,5 % от годишните разчети. През м. февруари 2024 г. в изпълнение на чл. 71, ал.1 от Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. от сметката за чужди средства по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) бяха възстановени средства в общ размер на 1 200,0 млн. лв. В хода на изпълнението на бюджета за 2024 г. тези средства ще бъдат предоставяни с акт на Министерския съвет на базата на подписани споразумения с МРРБ като трансфери за общините за финансиране на Инвестиционната програма за общински проекти по реда на чл. 107 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. и други. При елиминирането на тази трансакция, с оглед съпоставимост с предходната година, разходите към края на май 2024 г. са 29 309,4 млн. лв. при 26 100,9 млн. лв. за първите пет месеца на 2023 г. В отделните разходни показатели нарастване има при социалните разходи, вследствие на изплатените по-високи пенсии след влязлото в сила увеличение от юли 2023 г., както и при разходите за персонал, след увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал и при някои други администрации със ЗДБРБ за 2023 г. и ЗДБРБ за 2024 г., и други.

Нелихвените разходи към май 2024 г. (на съпоставима база) са в размер на 28 249,1 млн. лв., което представлява 36,3 % от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 26 379,0 млн. лв. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв и елиминиране на 1 200 млн. лв. възстановен разход в изпълнение на ПМС №13/2024 г.) възлизат на 1 856,3 млн. лв. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 13,7 млн. лв. *Лихвените плащания* са в размер на 485,2 млн. лв. (48,0 % от планираните за годината и ръст от 149,5 млн. лв. спрямо същия период на 2023 г.).

Разходите по КФП по основните разходни групи към май 2023 г. и 2024 г. на съпоставима база са представени на следната графика:

Разходи по консолидираната фискална програма на съпоставима база към май 2023 г. и 2024 г.

* Вкл. нетния прираст на държавния резерв

Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.05.2024 г. от централния бюджет, възлиза на **575,2 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС (Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 година за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014; Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства; Регламент (ЕС, Евратом) 2021/770 на Съвета от 30 април 2021 година относно изчисляването на собствения ресурс на база нередицираните отпадъци от опаковки от пластмаса, относно методите и процедурата за предоставяне на този собствен ресурс, относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства и относно някои аспекти на собствения ресурс на база БНД и Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от ДДС).

Бюджетното салдо по консолидираната фискална програма към май 2024 г. е положително в размер на 146,9 млн. лв. (0,1 % от прогнозния БВП).

Размерът на **фискалния резерв** към 31.05.2024 г. е 11 624,1 млн. лв., в т. ч. 9 956,5 млн. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1 667,6 млн. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

II. Изпълнение на държавния бюджет³ към май 2024 г.

Изпълнението на основните показатели по държавния бюджет, на база месечните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет е, както следва:

Таблица⁴ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗДБРБ 2024 г.	Отчет май 2024 г.	Изпълнение спрямо ЗДБРБ 2024 г.
Общо приходи, помощи и дарения	43 406,5	16 196,4	37,3%
- Данъчни приходи	38 616,0	13 640,7	35,3%
Преки	12 835,0	3 831,7	29,9%
Косвени	25 504,1	9 730,2	38,2%
Други	276,9	78,8	28,4%
- Неданъчни приходи	4 790,0	2 553,4	53,3%
- Помощи и дарения	0,5	2,4	
Разходи, трансфери и вноски в бюджета на ЕС	51 439,0	18 234,3	35,4%
- <i>Нелихвени разходи</i> ⁵	22 561,5	5 987,7	26,5%
- <i>Лихви</i>	966,8	461,0	47,7%
По външни заеми	833,6	417,5	50,1%
По вътрешни заеми	133,2	43,5	32,7%
- <i>Резерв за непредвидени и неотложни разходи</i> ⁶	131,4		
- <i>Трансфери за др. бюджети – нето</i>	25 508,1	11 210,4	43,9%
- <i>Вноска в бюджета на ЕС</i>	2 271,1	575,2	25,3%
Бюджетен баланс	-8 032,4	-2 037,9	

➤ Приходи по държавния бюджет

Общият размер на приходите, помощите и даренията по държавния бюджет към май 2024 г. е **16 196,4 млн. лв.**, което представлява 37,3 % изпълнение на разчетите по ЗДБРБ за 2024 година и ръст от 2 271,8 млн. лв. (16,3 %) спрямо отчетените за същия период на предходната година.

• Данъчни приходи

Размерът на данъчните постъпления по държавния бюджет към май 2024 г. е **13 640,7 млн. лв.**, което представлява 35,3 % изпълнение на годишните разчети. Сравнени с данните към май 2023 г. данъчните приходи нарастват със 1 395,2 млн. лв. или 11,4 на сто.

✓ Преки данъци

Приходите от преки данъци са в размер на **3 831,7 млн. лв.** или 29,9 % от планираните за годината, като съпоставени със същия период на предходната година постъпленията нарастват с 439,4 млн. лв. (13,0 %). Повишението се дължи основно на значително по-високите приходи от данъците върху доходите на физическите лица, които нарастват с 15,5 % в сравнение с края на май 2023 година.

Приходите от *корпоративни данъци* към май 2024 г. са в размер на 1 098,2 млн. лв. или 18,5 % от годишния план. Сравнени с данните за месец май на предходната година постъпленията нарастват със 72,3 млн. лв. (7,1 на сто).

³ Държавният бюджет включва централен бюджет, бюджетите на НС, съдебната власт, министерствата и ведомствата.

⁴ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица № 1 и в текста не се изчерпват от съставните им числа.

⁵ През м. февруари 2024 г. в изпълнение на чл. 71, ал.1 от Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. от сметката за чужди средства по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството бяха възстановени средства в общ размер на 1 200,0 млн. лв., които съгласно бюджетната методология се отчитат като възстановени разходи. В хода на изпълнението на бюджета за 2024 г. част от тези средства ще бъдат предоставяни с акт на Министерския съвет като трансфери за общините за финансиране на Инвестиционната програма за общински проекти по реда на чл. 107 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. на базата на подписани споразумения с МРРБ.

⁶ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се посочват само данните по разчет. Разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Регламентираните срокове за деклариране на данъчния финансов резултат за 2023 г. и за внасяне на дължимия корпоративен данък по ГДД (до 30 юни 2024 г.), както и сроковете за деклариране и внасяне на авансови вноски, обуславят нивото на постъпления от този вид данък за периода. По отношение на авансовите вноски от корпоративен данък, които са голяма част от касовите постъпления през годината, следва да се отбележи, че сроковете за месечните (за месеците януари, февруари и март - в срок до 15 април на текущата календарна година) и тримесечни плащания (за първото и второто тримесечие се внасят до 15-о число на месеца следващ тримесечието, за което се отнасят) остават непроменени през 2024 година.

В тази група данъци са и приходите от данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица, които са в размер на 65,1 млн. лв., като съпоставени със същия период на 2023 г. приходите са повече с 20,0 млн. лв. Постъпленията от данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица зависят от състоянието на икономиката и осъществяващите се процеси по разпределение на фирмена собственост в страната.

Приходите от данъци върху доходите на **физически лица** са в размер на **2 733,6 млн. лв.** или 39,6 % от заложените в разчета за годината. Тези приходи са с 367,1 млн. лв. повече или 15,5 % ръст спрямо същия период на предходната година.

Основните фактори за размера на данъчните постъпления от ДДФЛ са индикаторите на пазара на труда: заетост, безработица и заплащане на труда. Влияние върху размера на постъпленията от ДДФЛ оказват действащите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на тази група данъчни приходи допринасят и предприетите мерки за намаляване на недеklarирания труд, мерките за повишаване на събираемостта на задължения за минали периоди и тематичните кампании за контрол, провеждани от НАП.

По трудови правоотношения приходите от данъка към май 2024 г. са 2 204,9 млн. лв., 38,8 % от годишните разчети. Тези приходи нарастват с 316,0 млн. лв. (16,7 %) в сравнение със същия период на предходната година.

Отчетеният ръст при тази група данъчни приходи е повлиян в голяма степен от приетия през 2023 г. в Кодекса на труда (чл. 244, ал. 2) механизъм, съгласно който минималното трудово възнаграждение за страната за следващата календарна година се определя до 1 септември на текущата година в размер на 50 на сто от средната брутна работна заплата за период от 12 месеца, който включва последните две тримесечия на предходната година и първите две тримесечия на текущата година. В съответствие с новия механизъм от 1 януари 2024 г. минималната работна заплата за страната е увеличена от 780 лв. на 933 лв. или с 19,6 %. Други фактори за нарастване на приходите от ДДФЛ са отчетеният висок номинален ръст на средната работна заплата през първото тримесечие на 2024 г., както в частния сектор, така и в общественния сектор, в т. ч. увеличението на заплатите в сферата на образованието и на разходите за персонал в бюджетните организации.

Влияние върху приходите от трудови правоотношения в посока намаление от началото на годината оказва ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя през месец декември и чрез подаване на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2023 година. Очаква се авансовото ползване при работодател за придобитите доходи през 2024 г. да окаже въздействие и през следващите отчетни периоди.

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори, еднолични търговци и др.) приходите от данъка към май 2024 г. са в размер на 220,3 млн. лв., което е 40,1 % от годишния разчет. За отчетния период на 2024 г. са постъпили с 6,2 млн. лв. повече приходи или 2,9 % ръст спрямо края на май 2023 година. През отчетния период за високия ръст на постъпленията от извънтрудови правоотношения влияние оказва срокът до 30 април за подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50 от ЗДФЛ за доходи придобити от физическите лица през 2023 г. и внасяне на дължимите по декларацията данъци. Върху

размера на приходите от тези групи данъци влияе и ползването с подаването на годишните декларации на постановените в ЗДДФЛ данъчни облекчения, от които с най-голям ефект за намаляване на данъчните приходи са облекченията за деца и данъчното облекчение за лица с намалена работоспособност.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци към 31.05.2024 г. са в размер на 308,4 млн. лв. или 45,6 % от плана за 2024 година. За отчетния период постъпленията от тази група данъци са с 45,0 млн. лв. повече (17,1 % ръст) спрямо 2023 година. Ръстът на тези приходи се дължи, както на отчетените финансови резултати от нефинансовите предприятия през 2023 г., така и от предприетите законодателни и контролни мерки. Влияние за по-високото изпълнение на приходите от данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически и юридически лица има предприетата комуникационна кампания и контролни действия от НАП за проверка на касови наличности. Контролните действия са насочени приоритетно към лица, за които има информация за висока касова наличност (над 100 хил. лв.), и при които има риск от наличие на сделки, сключени при условия, водещи до отклонение от данъчно облагане, наличието на скрито разпределение на печалбата по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на ЗКПО. Скритото разпределение на печалбата се третира като дивидент, за който се внася 5 % данък върху разпределените суми. От 1.09.2023 г. в Закона за ограничаване на плащанията е приетата разпоредба плащанията на територията на страната на дивиденти, със стойност равна на или надвишаваща 1000 лв., да се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, в резултат на което постъпленията от данъка върху дивидентите нарастват допълнително.

✓ **Косвени данъци**

Приходите от **косвени данъци** към май 2024 г. са в размер на **9 730,2 млн. лв.** или 38,2 % от годишния разчет. Сравнени с данните за същия период на предходната година постъпленията нарастват с 1 031,2 млн. лв. (11,9 на сто).

Приходите от ДДС са в размер на **6 953,5 млн. лв.**, което представлява 37,3 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 година. Съпоставени с края на май 2023 г., приходите от ДДС нарастват с 820,4 млн. лв. (13,4 на сто).

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към май 2024 г. е 2 617,0 млн. лв. и се отчита ръст със 7,7 % (187,4 млн. лв.) спрямо данните към май на предходната година, като увеличението е най-значително при внос на горива и смазочни материали. Разглеждайки декларирания ДДС при внос по групи стоки, съобразно Класификатора на широките икономически категории (ВЕС), към май 2024 г. спрямо същия период на предходната година се наблюдава спад при групите „Промислени доставки“, „Инвестиционни стоки“ и „Транспортно оборудване“. Повишение се отчита при групите „Горива и смазочни материали“, „Храни и напитки“ и „Потребителски стоки“. Върху постъпленията от ДДС от внос влияние оказва възможността за отложено начисляване на ДДС от вносител при внос на стоки от трети страни, в съответствие с разпоредбата на чл. 167а от Закона за данък върху добавената стойност. Ефектът от прилагането на този режим към края на месец май 2024 г. е неначислен ДДС при внос в размер на 632,9 млн. лв., което е с 59,7 млн. лв. повече спрямо същия период на 2023 г. (ръст от 10,4 %). Стоките с най-значителен дял са: руди, шлаки и пепели – 390,2 млн. лв. (увеличение с 65,6 млн. лева, 20,2 % ръст,), мед и изделия от мед – 98,5 млн. лв. (намаление със 7,3 млн. лева, 6,9 % спад,) и чугун, желязо и стомана – 66,6 млн. лева (увеличение с 12,3 млн. лева, 22,6 % ръст). Изброените три групи стоки формират 87,8 % от неначисления ДДС при внос за първите пет месеца на 2024 година.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната вътреобщностни придобивания (ВОП)* – нето към май 2024 г. възлизат на 4 336,4 млн. лв. Сравнени с данните за същия период на предходната година постъпленията нарастват със 17,1 % (633,0 млн. лева).

Ефективно внесенят ДДС по сметките на Националната агенция за приходите се формира от данък по справки-декларации от сделки в страната и ВОП и допълнително внесени суми, разкрити с данъчно-ревизионни актове при ревизии. Тези постъпления са в размер на 8 935,7 млн. лв., което представлява ръст от 6,9 % спрямо май 2023 година. От тях от ревизионни актове са постъпили 57,3 млн. лв. или със 105,7 млн. лв. по-малко от миналата година. Деклариранят ДДС за възстановяване зависи от размера на износа и извършените инвестиции. Регистрираните лица по ДДС упражняват право на данъчен кредит чрез приспадане по реда на чл. 92, ал. 1 от ЗДДС или чрез ефективно възстановяване от данъчната администрация след определения срок. *Приспаданият данък* към май 2024 г. е 385,2 млн. лв. и е с 89,7 млн. лв. по-малко от 2023 година (18,9 % спад). От началото на годината *възстановеният данък* е в размер на 4 599,3 млн. лв., което е с 56,2 млн. лв. под възстановените суми към май миналата година. Дължимите суми, подлежащи на възстановяване към 31.05.2024 г. са в размер на 63,5 млн. лева.

Приходите от акцизи (нето) от внос, вътрешно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на **2 626,5 млн. лв.**, което е 40,8 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 г. Съпоставени с май 2023 г. постъпленията от акцизи нарастват номинално с 228,4 млн. лв. (9,5 %).

Относителният дял на нетните постъпления от акциз по стокови групи е от: тютюн и тютюневи изделия (55,0 %); горива (39,4 %); алкохол и алкохолни напитки, вкл. бира (5,0 %) и други акцизни стоки (0,7 %). Постъпленията от акциз към май 2024 г. по основни стокови групи, са както следва:

- *акцизите от тютюн и тютюневи изделия* възлизат на 1 443,9 млн. лева;
- *акцизите от горива* са в размер на 1 033,8 млн. лева;
- *акцизите от алкохол и алкохолни напитки (вкл. бира)* възлизат на 130,8 млн. лева;
- *приходите от ел. енергия и др. акцизни стоки* възлизат на 18,0 млн. лева.

Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на **32,0 млн. лв.**, при планирани за годината 63,0 млн. лева. Изпълнението на приходите от данъка върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори, рисковете по които са поети от застрахователи, зависят основно от ръста или спада на записаните застрахователни премии. В сравнение със същия период на 2023 г. приходите отчитат ръст от 4,1 млн. лв. (14,8 на сто).

Постъпленията от мита възлизат на **118,3 млн. лв.** или 32,0 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 г., като заемат 0,9 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи по държавния бюджет. Събраните приходи от мита към месец май са с 21,6 млн. лв. (15,5 %) по-малко спрямо същия период на 2023 година. Влияние върху спада в приходите от мита оказват нарушените вериги на доставки в резултат на събитията в Червено море, както и въведените от ЕС ограничителни мерки спрямо Русия в съответствие с Регламент (ЕС) № 833/2014 и неговите последващи изменения и допълнения. Друг фактор върху намалените постъпления от мита има удължения с Регламент (ЕС) 2023/1077 на ЕП и Съвета от 31 май 2023 година преференциален режим спрямо Украйна под формата на пълно премахване на вносните мита върху вноса на промишлени продукти от страната, спиране на прилагането на механизма на „входните цени“ по отношение на плодовете и зеленчуците, спиране на прилагането на тарифните квоти и пълно премахване на вносните мита, и други.

При два от показателите, които се използват за оценка на динамиката на приходите от мита при внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ се отбелязва спад през първите пет месеца на 2024 г. спрямо същия период на предходната година. Намалените приходи от мита са в резултат от *спада на количествата* на внесените стоки, обложени със ставка на митото, различна от „0“ с 14,3 % и от спада на *осреднената ставка на митото*, приложена за облагане на внесените от трети страни стоки от 3,1 % на годишна база. При

осреднената статистическа стойност за килограм внесена стока се отчита ръст от 2,6 % спрямо същия период на предната година.

В зависимост от произхода на внасяните стоки, през месец май 2024 г. най-голям е делът на начислените приходи от мита при внос на стоки от Китай. Декларираната сума е 59,2 млн. лева, което представлява 50,9 % от всички начислени мита, като спрямо май 2023 г. е отчетен спад от 22,0 %.

✓ Други данъци

Постъпленията от **други данъци** по държавния бюджет към края на май 2024 г. са в размер на **78,8 млн. лв.** или 28,4 % от планираните със ЗДБРБ за 2024 г. Съпоставени с данните към май 2023 г. приходите от други данъци са със 75,5 млн. лв. по-малко. Въведената мярка „временна солидарна вноска и енергийни вноски“ по Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията с действие от 1 октомври 2022 година е с изтекъл срок на действие и не се прилага през 2024 година.

• Неданъчни приходи

Отчетените **неданъчни приходи** по държавния бюджет към май 2024 г. са в размер на **2 553,4 млн. лв.** и се формират основно от приходи от държавни такси, приходи и доходи от собственост, вкл. приходи от дивидент за държавата от държавните предприятия, приходи от концесии и други неданъчни приходи. Сравнени със същия период на предходната година неданъчните приходи нарастват с 876,4 млн. лв., от които 660 млн. лв. от вноската от Българска народна банка, която се формира от превишението на приходите над разходите за 2023 година.

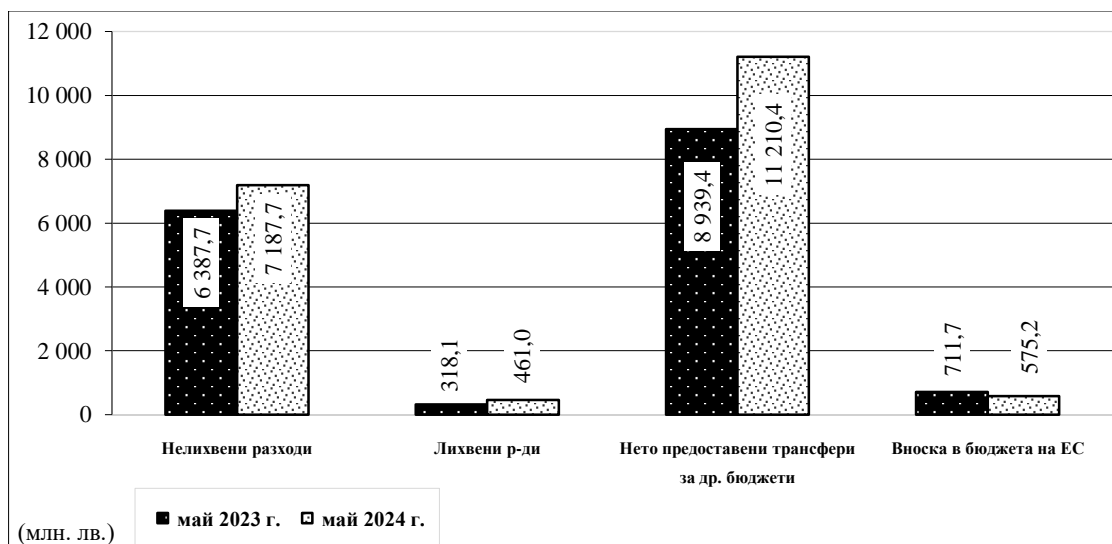
• Помощи и дарения

Постъпилите **помощи и дарения** по държавния бюджет към май 2024 г. са в размер на **2,4 млн. лева.**

➤ Разходи по държавния бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) към май 2024 г. е **18 234,3 млн. лв.**, 35,4 % от годишните разчети. С оглед постигане на съпоставимост с предходната година на графиката по-долу е елиминирано влиянието на трансакцията по чл. 71, ал.1 от Постановление № 13 на Министерския съвет от 2024 г. (възстановени разходи в размер на 1 200 млн. лв. от сметката за чужди средства по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройството).

Разходи, трансфери за други бюджети и вноска в бюджета на ЕС към май 2023 г. и 2024 г. на съпоставима база

- **Нелихвени разходи**

Нелихвените разходи по държавния бюджет към май 2024 г. на съпоставима база са в размер на **7 187,7 млн. лева**.

Разходите за персонал (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 3 964,7 млн. лв. или 40,6 % от планираните за 2024 г. и ръст от 713,9 млн. лв. (22,0 %) спрямо същия период на 2023 г. Разходите за издръжка (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 1 054,7 млн. лв. или 22,3 % от планираните за годината. Социалните разходи (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 623,1 млн. лв. или 23,3 % от предвидените за годината като нарастват с 202,6 млн. лв. (48,2 %) спрямо същия период на 2023 г. Част от планираните социални разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 2,6 млн. лв. Разходите за субсидии са в размер на 936,5 млн. лв. или 48,1 % от планираните за годината и нарастват с 276,2 млн. лв. (41,8 %) сравнени със същия период на предходната година. Към май 2024 г. субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД са в размер на 87,1 млн. лв., субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ са 125,5 млн. лв. и 24,5 млн. лв. са за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 11,9 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга, 11,3 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания и 1,4 млн. лв. за предоставяне на административни услуги. Към края на май 2024 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 414,2 млн. лв., от които 339,5 млн. лв. държавна помощ; 69,5 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн и 4,8 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет на съпоставима база възлизат на 606,2 млн. лева.

- **Разходи за лихви**

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.05.2024 г. са в общ размер на **461,0 млн. лв.** или 47,7 % от предвидените в годишните разчети.

Разходите за **лихви по външни заеми** са в размер на 417,5 млн. лв., в т.ч. 410,0 млн. лв. по централния бюджет. По ДИЗ, управлявани от министерства и ведомства са изплатени 7,4 млн. лв., а по заемите с краен бенефициент – търговско дружество няма извършени плащания.

През отчетния месец не са използвани средствата, предвидени в ЗДБРБ за 2024 г., за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

Лихвите по вътрешни заеми по държавния бюджет към май 2024 г. са в размер на **43,5 млн. лв.** и представляват лихви по емисии на ДЦК на вътрешния пазар.

➤ **Нетният размер на трансферите по държавния бюджет към май 2024 г. е 11 210,4 млн. лв., в т.ч.:**

- бюджетните взаимоотношения с общините включват нето трансфери и временни безлихвени заеми в размер на 4 412,0 млн. лв., от които субсидии от централния бюджет в размер на 3 703,6 млн. лв., други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 269,7 млн. лв., нетни трансфери от/за други бюджети в размер на 464,6 млн. лв. и възстановени трансфери от предходни години в централния бюджет – 25,9 млн. лв;
- на социалноосигурителните фондове (нето) – 5 767,2 млн. лв.;
- на други автономни бюджети (ДВУ, БАН, ССА, БНТ, БНР и БТА) – 623,9 млн. лева.

➤ Частта от **вноската на Република България в общия бюджет на ЕС**, изплатена към 31.05.2024 г. от централния бюджет, възлиза на **575,2 млн. лева**.

➤ **Бюджетното салдо по държавния бюджет към 31.05.2024 г. е отрицателно в размер на 2 037,9 млн. лева.**

➤ **Финансиране на бюджета чрез операции по дълга**

Към 31.05.2024 г. е отчетено положително нетно дългово финансиране на държавния бюджет в размер на 599,5 млн. лв., което се дължи на постъпленията от емисия на ДЦК на вътрешния пазар в размер на 697,6 млн. лв. и извършените погашения по държавния дълг в размер на 98,1 млн. лв.

През месец май е реализирано положително нетно **вътрешно финансиране** на държавния бюджет с ДЦК в размер на 697,6 млн. лв., което се дължи на постъпленията от емисия на ДЦК на вътрешния пазар без извършване на погашения по вътрешния дълг.

- ✓ На 17.04.2024 г. са емитирани нови **3-годишни ДЦК** с номинална стойност 200,0 млн. лв., деноминирани в лева, с падеж 17.4.2027 г. и годишен лихвен купон от 3 %.
- ✓ На 13.05.2024 г. са емитирани нови **6-годишни ДЦК** с номинална стойност 200,0 млн. лв., деноминирани в лева, с падеж 15.5.2030 г. и годишен лихвен купон от 3,35 %.
- ✓ На 27.05.2024 г. МФ преотвори емисия (която беше пусната в обращение на проведения на 15.04.2024 аукцион.) **3-годишни ДЦК** с номинална стойност 300,0 млн. лв., деноминирани в лева, с падеж 17.4.2027 г. и годишен лихвен купон от 3 %.

Към 31 май 2024 г. е отчетено отрицателно нетно **външно финансиране** в размер на 98,1 млн. лв. по държавния бюджет (в т.ч. от централен бюджет са изплатени 61,9 млн. лв.).

Към месец май не са издавани еврооблигации на международните капиталови пазари (МКП), както и няма усвоявания на средства по държавни заеми.

Погашенията по държавни инвестиционни заеми (ДИЗ), управлявани от министерства и ведомства в края на май са в размер на 35,9 млн. лв. По заемите с краен бенефициент търговско дружество извършените погашения са в размер на 0,3 млн. лева.

Не са използвани средствата, предвидени в ЗДБРБ за 2024 г., за покриване на риска от активиране на държавни гаранции.

III. Социалноосигурителни фондове

Постъпленията по бюджетите на социално и здравноосигурителните фондове (НОИ, НЗОК, УПФ и ФГВРС) към май 2024 г. са в размер на **7 274,4 млн. лв.** или 40,6 % от годишните разчети и ръст от 1 017,3 млн. лв. (16,3 %) спрямо отчетените за същия период на 2023 г. Постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 7 180,6 млн. лв., в т.ч. от социалноосигурителни вноски – 5 180,0 млн. лв. и от здравноосигурителни вноски – 2 000,6 млн. лева.

Извършените **разходи** по бюджетите на социалноосигурителните фондове към май 2024 г. са в размер на **12 944,4 млн. лв.** (39,8 % от разчета за годината и ръст от 1 864,6 млн. лв., 16,8 % спрямо същия период на 2023 г.), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 9 687,2 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 3 185,8 млн. лева.

IV. Общини

Постъпилите **приходи, помощи и дарения** по бюджетите на общините към май 2024 г. са в размер на **1 735,2 млн. лв.** или 45,2 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 6,3 % спрямо същия период на 2023 г. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 816,3 млн. лв. (50,8 % от разчетите към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 12,8 % спрямо същия период на предходната година), а неданъчните приходи и помощите възлизат на 919,0 млн. лв. (41,2 % от годишните разчети и ръст с 1,2 % спрямо същия период на 2023 г.). Относителният дял на неданъчните приходи в общо постъпленията е 52,3 на сто. Това са

основно приходи от общински такси, приходи и доходи от собственост, постъпления от продажба на нефинансови активи и глоби, санкции и наказателни лихви.

Извършените **разходи** по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на **5 095,7 млн. лв.** или 50,8 % от разчетите към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 22,4 % спрямо същия период на 2023 г. Текущите нелихвени разходи възлизат на 4 479,0 млн. лв. (47,5 % от годишния разчет и ръст от 20,8 % спрямо същия период на 2023 г.), а капиталовите разходи са в размер на 591,9 млн. лв. (108,2 % спрямо разчета за годината и ръст от 34,9 % спрямо отчетените към май 2023 г.). Лихвените плащания са в размер на 23,4 млн. лв. или 53,4 % от разчета за годината и ръст от 45,4 % спрямо отчетените към май 2023 година.